

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká pošta, s. p.**, se sídlem Politických vězňů 909/4, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 10. 2011, čj. 10 Na 969/2011 - 3,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 10. 2011, čj. 10 Na 969/2011 - 3, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Podáním ze dne 26. 9. 2011, doručeným Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 10. 10. 2011, se žalobce domáhal vydání rozsudku, kterým by bylo České poště, se sídlem „*krajského odštěpného závodu Region JČ, Senovážné nám. 1, České Budějovice*“, zakázáno, aby „*pokračovala v porušování žalobcova práva na doručení řádného rozhodnutí o vrácení každé soudní písemnosti v přiměřené době či na žádost.*“ Tímto podáním dále požadoval, aby krajský soud přikázal „*této právnické osobě pověřené výkonem veřejné správy na úseku veřejného doručování, aby obnovila stav před zásahem, ke dni 3. srpna 2011, kdy odmítla doručit rozhodnutí (čj. ČP 86435/2011 – P JČ/1), i ke dni 7. září 2011, kdy odmítla doplnit vydaná rozhodnutí o náležitosti předepsané zákonem (čj. ČP 1002302011 - P JČ/1).*“ Žalobce má za to, že „*podnik Česká pošta mu od července 2009 mnohé soudní písemnosti..., nedodává způsobem stanoveným v oné normě OSŘ i v poštovním zákoně.*“ Přitom vyjádřil nespokojenost se službami poskytovanými provozovnou Pošta 1 a Pošta 3 České Budějovice.

II.

[2] Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 12. 10. 2011, čj. 10 Na 969/2011 - 3, postoupil věc k vyřízení Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Tento postup odůvodnil odkazem na § 7 odst. 1 a odst. 2 s. ř. s. K řízení je místně

příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci rozhodl v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Žalobce označil jako žalovanou Českou poštu, s. p., resp. její provozovnu – Pošta 3 České Budějovice, která však nemá samostatnou právní subjektivitu. Jedná se toliko o organizační jednotku České pošty, s. p. sídlící v Praze. Z tohoto důvodu je k posouzení podané žaloby příslušný Městský soud v Praze. Krajský soud v Českých Budějovicích proto na základě § 7 odst. 6 věta první s. ř. s. postoupil návrh žalobce k vyřízení věcně a místně příslušnému Městskému soudu v Praze.

III.

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu zmatečnosti procesu zahájeného krajským soudem. Stěžovateli byl odňat soudce, neboť do rejstříku Na se zapisují nejasná podání a nikoliv žaloby se všemi náležitostmi. Rozhodnutí krajského soudu neobsahuje označení předmětu řízení. Soud nemůže vyvodit svou místní nepřislušnost k vedení řízení, aniž by učinil závěr o věcné příslušnosti. Krajský soud nerozlišuje mezi místem výkonu veřejné správy a ústředním sídlem státního podniku. Při zásadě rychlosti a hospodárnosti má být proces vždy veden nejbližším soudem. Je-li procesní předpis v rozporu s právním řádem, má jej soud předložit k posouzení Ústavnímu soudu, a nemá jej vykládat výhradně jazykově. Samostatná právní subjektivita je podle stěžovatele cizorodým pojmem a rozhodnutí je proto vágní. Soud nesmí určovat svou příslušnost podle sídla ústředí či odpovědné osoby správního orgánu.

[4] Stěžovatel dále namítl, že poučení soudu o opravném prostředku je vadné, neboť rozhodnutí o postoupení věci pouze upravuje vedení řízení, a proto je kasační stížnost vůči němu nepřipustná. Předmětem žaloby je nezákonné zasahování do práva na vydání rozhodnutí doručujícím orgánem; jinému krajskému soudu „*se nepostupují podání, v nichž žalobce vyjadřuje zejména svoji nespokojenost se službami poskytovanými žalovanou.*“ Soud má podle stěžovatele také posoudit, zda nedochází k obcházení zákona žalovanou, která odštěpné závody jako organizační složky nezapisuje do obchodního rejstříku, ačkoliv by měla. Toto obcházení zákona má za následek přetížení městského soudu žalobami na subjekty sídlící v Praze.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud je při posuzování kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. části vět před středníkem vázán rozsahem a důvody v ní uvedenými. Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. části věty za středníkem je však povinen zkoumat, zda napadené rozhodnutí netrpí některou z taxativně uvedených vad (zmatečnost řízení před soudem, jiná vada soudního řízení, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí, nicotnost správního rozhodnutí), k níž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti poměrně obecně a neurčitě uvedl, že soud nemůže vyvodit svou místní nepřislušnost k vedení řízení, aniž by učinil závěr o věcné příslušnosti. Pokud by Nejvyšší správní soud shledal, že v posuzovaném případě nebyla dána pravomoc ani věcná příslušnost krajského soudu k vydání napadaného usnesení, jednalo by se o pochybení, ke kterému by ve smyslu výše uvedeného musel přihlídnout, a to i pokud by ji stěžovatel v kasační stížnosti vůbec nenamítal.

[7] Ke splnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že v posuzovaném případě nebylo třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost a na doložení právního zastoupení stěžovatele ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. S ohledem na samotnou podstatu projednávané věci by jiný postup byl v rozporu se zásadou procesní

ekonomie, kterou je při vyřizování věci vázán. V řízení o kasační stížnosti totiž bylo třeba zodpovědět otázku, zda s ohledem na obsah návrhu stěžovatele mohl krajský soud vůbec učinit bezpečný závěr o nedostatku své místní příslušnosti a postoupit věc jinému krajskému soudu. Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud netrval na splnění jinak obligatorních požadavků (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2010, čj. 8 As 30/2010 - 101, veškerá rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz).

[8] Podle § 103 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s. jsou soudy ve správním soudnictví povinny přihlížet kdykoliv za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž mohou rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 2. 2009, čj. 4 Ads 127/2008 - 73, zdůraznil, že jednou z podmínek řízení, bez nichž nemůže soud rozhodnout ve věci samé, je i pravomoc a věcná příslušnost soudu. Není-li dána pravomoc či věcná příslušnost soudu, jedná se o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, který znemožňuje soudu rozhodnout danou věc. Pokud by totiž ve věci rozhodl soud, který k tomu nebyl věcně příslušný nebo neměl pravomoc, porušil by právo na zákonného soudce. Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí uzavřel, že soudy jsou povinny až do vyhlášení rozhodnutí zkoumat, zda je dána jejich pravomoc a věcná příslušnost, a to *ex officio* v průběhu celého řízení.

[9] Soudy ve správním soudnictví (tedy správní úseky krajských soudů a Nejvyšší správní soud) poskytují na základě § 2 s. ř. s. ochranu veřejným subjektivním právům. Ustanovení § 4 s. ř. s. vymezuje, a tím pádem i omezuje, pravomoc soudů ve správním soudnictví. Určuje případy, o nichž jsou správní soudy oprávněny i povinny jednat a rozhodovat (např. přezkum správních rozhodnutí, ochrana proti nečinnosti, ochrana před nezákonným zásahem správního orgánu).

[10] Skutečnost, zda lze určité podání vůbec projednat ve správním soudnictví, je otázkou zcela zásadní, neboť negativní odpověď na ni představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení znemožňující rozhodnout o věci samé. Pokud tedy není dána pravomoc soudů ve správním soudnictví, není již na místě zkoumat, zda byl návrh podán u místně příslušného správního soudu, neboť v takovém případě nemůže být žádný soud místně příslušným. Nejsou-li splněny podmínky ve smyslu § 2 a § 4 s. ř. s. vymezující pravomoc správních soudů, není pak na místě aplikovat ustanovení § 7 odst. 6 s. ř. s., které dopadá pouze na věci spadající do správního soudnictví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, čj. 2 As 45/2005 - 65).

[11] Nejvyšší správní soud konstatuje, že z napadeného usnesení krajského soudu nevyplývá, že by se krajský soud před učiněním závěru o nedostatku své místní příslušnosti vůbec zabýval problematikou pravomoci či věcné příslušnosti. Z obsahu jeho rozhodnutí není zřejmé, zda považoval podání stěžovatele za projednatelné v režimu správního soudnictví. Posouzení otázky, zda se Česká pošta, s. p. při doručování písemností nachází v pozici správního orgánu vymezeného v § 4 odst. 1 s. ř. s., zda může v rozsahu stěžovatelem vytýkaných pochybení vrchnostensky rozhodovat či nezákonně zasahovat do veřejných subjektivních práv stěžovatele, a tudíž zda lze její činnost podrobit přezkumu ve správním soudnictví, bylo v dispozici i Krajského soudu v Českých Budějovicích, protože k tomuto soudu byla žaloba podána. Teprve za předpokladu, že by dospěl k závěru, že předmětné podání lze přezkoumat v režimu správního soudnictví, měl posoudit, zda je soudem místně a věcně příslušným.

[12] Pro úplnost Nejvyšší správní soud v obecné rovině podotýká, že správní soudnictví je koncipováno především jako ochrana proti nezákonným rozhodnutím, proti nečinnosti a před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. K procesnímu pochybení samozřejmě může docházet i při doručování písemnosti. Otázky vztahující

se ke způsobu doručování by mohly být řešeny společně s konkrétně projednávanou věcí a tyto výtky by mohly být namířeny proti konkrétnímu správnímu či soudnímu orgánu při doručování vymezené písemnosti. Není však možné, aby účastník brojil proti praxi při doručování zásilek bez jakékoliv vazby na konkrétní rozhodnutí správního orgánu (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 5. 2011, čj. 8 As 70/2010 - 156).

[13] Při posuzování předmětné problematiky lze také odkázat na rozsudek ze dne 27. 8. 2010, čj. 8 As 30/2010 - 101, v němž se Nejvyšší správní soud, rovněž ve věci stěžovatele, zabýval nastolenou otázkou.

[14] S ohledem na výše řečené se Nejvyšší správní soud nezabýval jednotlivými stížními námitkami. Pouze doplňuje, že kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o postoupení věci místně příslušnému soudu podle § 7 odst. 6 s. ř. s. je přípustná (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2005, čj. 6 Ads 31/2004 - 35, či jeho usnesení ze dne 21. 12. 2007, čj. Nad 22/2007 – 101). Krajský soud tedy stěžovatele poučil řádně.

[15] Se zřetelem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, napadené usnesení krajského soudu zrušil, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. března 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu